

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2012-2013

15 JANVIER 2013

Proposition de loi modifiant l'article 433*decies* du Code pénal en vue de préciser la situation particulièrement vulnérable de la victime d'un marchand de sommeil

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INTÉRIEUR ET
DES AFFAIRES ADMINISTRATIVES
PAR
M. CLAES

A. INTRODUCTION

La proposition de loi à l'examen fait suite aux rapports des deux groupes de travail « Traite des êtres

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2012-2013

15 JANUARI 2013

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 433*decies* van het Strafwetboek ter verduidelijking van de bijzonder kwetsbare positie van een slachtoffer van huisjesmelkerij

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE BINNENLANDSE ZAKEN EN VOOR DE
ADMINISTRATIEVE AANGELEGENHEDEN
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER CLAES

A. INLEIDING

Het voorliggende wetsvoorstel is gebaseerd op de verslagen van de twee werkgroepen « Mensenhandel »

Composition de la commission :/ Samenstelling van de commissie :

Président/Voorzitter : Philippe Moureaux.

Membres/Leden :

N-VA	Huub Broers, Inge Faes, Liesbeth Homans, Lieve Maes.
PS	Willy Demeyer, Caroline Désir, Philippe Moureaux.
MR	Alain Courtois, Gérard Deprez.
CD&V	Dirk Claes, Jan Durnez.
sp.a	Dalila Douifi, Fatma Pehlivan.
Open Vld	Guido De Padt.
Vlaams Belang	Yves Buysse.
Écolo	Claudia Niessen.
cdH	Vanessa Matz.

Suppléants/Plaatsvervangers :

Frank Boogaerts, Patrick De Groot, Elke Sleurs, Helga Stevens, Sabine Vermeulen.
Philippe Mahoux, Fatiha Saidi, Louis Siquet, Fabienne Winckel.
Armand De Decker, Christine Defraigne, Richard Miller.
Wouter Beke, Sabine de Bethune, Rik Torfs.
Bert Anciaux, Leona Detiège, Ludo Sanne.
Martine Taelman, Yoeri Vastersavendts.
Filip Dewinter, Bart Laeremans.
Zakia Khattabi, Cécile Thibaut.
Francis Delpérée, André du Bus de Warnaffe.

Voir:

Documents du Sénat:

5-1217 - 2010/2011 :

N° 1 : Proposition de loi de M. Anciaux.

Zie:

Stukken van de Senaat:

5-1217 - 2010/2011 :

Nr. 1 : Wetsvoorstel van de heer Anciaux.

humains » faits au nom de la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

Le premier groupe de travail « Traite des êtres humains » a été créé le 1er décembre 2009; le rapport du président, M. Dirk Claes, a été approuvé par la commission le 4 mai 2010 (doc. Sénat, n° 4-1631/1).

Le deuxième groupe de travail « Traite des êtres humains » a été institué le 3 mai 2011, sous la présidence de Mme Caroline Désir. Il était un complément indispensable au premier groupe de travail, qui n'avait pas pu terminer ses travaux en raison de la dissolution du Parlement. Toutes les auditions planifiées ont ainsi pu être menées à bien.

La proposition de loi à l'examen est basée sur les auditions réalisées dans le cadre des activités du groupe de travail « Traite des êtres humains » et vise à rencontrer un des problèmes qui y avaient été soulevés.

La commission a examiné la proposition au cours de sa réunion du 8 janvier 2013 et l'a votée le même jour.

B. EXPOSÉ INTRODUCTIF PAR MADAME DALILA DOUIFI

L'incrimination de « marchand de sommeil » (visée à l'article 433*decies* du Code pénal) requiert la réunion de cinq éléments :

- (1) la mise à disposition, la location ou la vente
- (2) d'un bien meuble ou immeuble
- (3) dans des conditions incompatibles avec la dignité humaine
- (4) en vue de la réalisation d'un profit anormal
- (5) en abusant de la situation particulièrement vulnérable de la victime.

La proposition de loi à l'examen porte sur le dernier élément : « la situation particulièrement vulnérable de la victime ». L'article 433*decies* du Code pénal précise de surcroît que « la personne n'a en fait pas d'autre choix véritable et acceptable que de se soumettre à cet abus ». La plupart des auteurs considèrent à juste titre que cette absence de choix n'est pas un élément constitutif supplémentaire de l'infraction, mais découle de la vulnérabilité de la victime. En réponse à des questions posées à l'occasion du dépôt d'amendements visant à supprimer le membre de phrase en question, la ministre de la Justice a également estimé qu'il n'y avait aucune obligation de démontrer que la victime n'avait d'autre choix véritable et acceptable. La loi vise en effet à protéger les personnes qui se trouvent en

die door de commissie voor de Binnenlandse Zaken en Administratieve Aangelegenheden werden uitgebracht.

Een eerste werkgroep « Mensenhandel » werd opgericht op 1 december 2009 en het verslag van de voorzitter, senator Dirk Claes, werd goedgekeurd door de commissie op 4 mei 2010 (stuk Senaat, nr. 4-1631/1).

De tweede werkgroep « Mensenhandel » werd opgericht op 3 mei 2011 en werd voorgezeten door senator Caroline Désir. Deze tweede werkgroep was een noodzakelijke aanvulling op de eerste die door de ontbinding van het parlement zijn werkzaamheden niet volledig had kunnen beëindigen. Op die manier konden de geplande hoorzittingen volledig worden afgewerkt.

Het voorliggende wetsvoorstel is gebaseerd op de hoorzittingen in het kader van de activiteiten van de werkgroep « Mensenhandel » en wil tegemoetkomen aan een van de problemen die tijdens de hoorzittingen werden aangekaart.

De commissie heeft het voorstel besproken tijdens haar vergadering van 8 januari 2013 en heeft het diezelfde dag aangenomen.

B. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW DALILA DOUIFI

Om te kunnen spreken van het misdrijf « huisjesmelkerij » (artikel 433*decies* van het Stafwetboek) is het nodig dat vijf elementen aanwezig zijn :

- (1) terbeschikkingstelling, verhuur of verkoop,
- (2) van een roerend of een onroerend goed,
- (3) in omstandigheden die in strijd zijn met de menselijke waardigheid,
- (4) met het oog op het realiseren van een abnormaal profijt.
- (5) waarbij misbruik wordt gemaakt van de bijzondere kwetsbare situatie van het slachtoffer.

Dit wetsvoorstel heeft betrekking op het laatste element, « de bijzonder kwetsbare situatie van het slachtoffer ». Artikel 433*decies* Sw preciseert ook nog dat de betrokken persoon in feite « geen andere echte en aanvaardbare keuze heeft dan zich te laten misbruiken ». De meeste auteurs zijn terecht van oordeel dat het ontbreken van deze keuzemogelijkheid géén bijkomende misdrijfcomponent vormt maar voortvloeit uit de kwetsbare positie van het slachtoffer. Ook de minister van Justitie oordeelde, in antwoord op vragen bij amendementen met het oog op de schrapping van de bewuste zinsnede, dat niet moet aangehaald worden dat het slachtoffer geen andere echte en aanvaardbare keuzemogelijkheid had. De wet wil immers personen die in een kwetsbare positie verkeren

situation de vulnérabilité. Toute autre interprétation serait *contra legem* (rapport fait au nom de la commission de la Justice par M. Walter Muls, doc. Chambre, n° 51-1560/13, p. 7).

L'intervention de Mme Catherine Collignon, premier substitut près le parquet de Liège, lors de la réunion du 24 février 2010 du groupe de travail « Traite des êtres humains », a mis en avant que dans la pratique, nombre d'avocats citent la nécessité de l'absence de choix dans leurs plaidoiries, en insistant sur le fait qu'il s'agit d'une condition supplémentaire et que le ministère public est en défaut d'apporter la preuve de cette absence de choix. Ce bout de phrase prêtant à confusion, Mme Collignon a demandé qu'on le supprime pour clarifier l'intention du législateur (*cf.* « Traite des êtres humains », rapport fait au nom de la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives du Sénat, doc. n° 4-1631/1, pp. 58-61).

La proposition de loi à l'examen entend répondre à cet appel et préciser la situation particulièrement vulnérable d'une victime d'un marchand de sommeil.

C. DISCUSSION GÉNÉRALE

Monsieur Moureaux déclare soutenir cette proposition de loi qui protègera mieux les victimes de marchands de sommeil.

Monsieur Deprez déclare que son groupe soutiendra cette proposition. Il faudra, à l'avenir, définir clairement ce que l'on entend par « profit anormal ».

M. Claes affirme que son groupe soutient la proposition de loi vu que nombre de tribunaux interprètent le texte actuel de l'article dans le sens qu'une condition supplémentaire est liée à l'infraction afférente aux pratiques de « marchand de sommeil ».

Mme Vermeulen déclare que la proposition de loi contient une simple correction technique et que son groupe la soutiendra par conséquent.

D. VOTES

Les articles 1er et 2 n'appellent aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité des 11 membres présents.

La proposition de loi dans son ensemble est adoptée à l'unanimité des 11 membres présents.

beschermen. Iedere andere interpretatie zou contra legem zijn (Verslag namens de commissie voor de Justitie uitgebracht door de heer Walter Muls, stuk Kamer, nr. 51-1560/13, blz. 7).

Uit de intervention van mevrouw Catherine Collignon, eerste substituut bij het parket van Luik, tijdens de bijeenkomst van de werkgroep « Mensenhandel » op 24 februari 2010 bleek dat in de praktijk nochtans tal van advocaten in hun pleidooi de noodzaak van het ontbreken van een keuzemogelijkheid aanhalen. Zij onderstrepen daarbij dat het om een bijkomende voorwaarde gaat en dat het openbare ministerie niet het bewijs levert dat een keuzemogelijkheid ontbreekt. Mevrouw Collignon riep op die zinsnede, die aanleiding geeft tot verwarring, te schrappen om de intentie van de wetgever zo te verduidelijken (zie verslag « Mensenhandel » namens de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de administratieve Aangelegenheden van de Senaat, stuk nr. 4-1631/1, blz. 58-61).

Dit wetsvoorstel wil gevolg geven aan deze oproep en de bijzonder kwetsbare positie van een slachtoffer van huisjesmelkerij verduidelijken.

C. ALGEMENE BESPREKING

De heer Moureaux verklaart dat hij dit wetsvoorstel, dat de slachtoffers van huisjesmelkerij beter zal beschermen, steunt.

De heer Deprez verklaart dat ook zijn fractie dit voorstel steunt. In de toekomst zal men duidelijk moeten omschrijven wat men verstaat onder « abnormaal profijt ».

De heer Claes stelt dat zijn fractie het wetsvoorstel ondersteunt aangezien veel rechtkanten de huidige tekst van het artikel interpreteren in de zin dat er een bijkomende voorwaarde aan het misdrijf huisjesmelkerij wordt gekoppeld.

Mevrouw Vermeulen stelt dat het wetsvoorstel een louter technische correctie van de wet inhoudt. Haar fractie zal het dan ook steunen.

D. STEMMINGEN

Over de artikelen 1 en 2 worden geen opmerkingen gemaakt en ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Het wetsvoorstel in zijn geheel wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Le rapport a été approuvé à l'unanimité des
9 membres présents.

Le rapporteur;
Dirk CLAES.

Le président;
Philippe MOUREAUX.

Dit verslag werd eenparig goedgekeurd door de
9 aanwezige leden.

De rapporteur;
Dirk CLAES.

De voorzitter;
Philippe MOUREAUX.